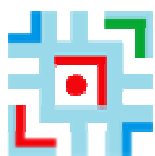

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції**

17-18 листопада 2022 року

Київ 2022

Висновок. Рекреаційне землекористування є могутнім фактором екології та економіки одночасно, тому інформація про розвиток рекреаційного вектору використання територій є невід'ємною частиною подальшого пізнання і оцінки динаміки використання земель в містах. Голосіївський національний природний парк представляє основну земель рекреаційного призначення. Він виконує функції відпочинку, так і оздоровчі, при цьому суміщає інтереси охорони природи.

Список використаних джерел

1. Звіт про виконання бюджету м. Києва за 2021 рік URL: https://kmr.gov.ua/uk/zvit_kiev_bydjet (дата звернення: 10.10.2022)
2. Головне управління статистики у м. Києві URL: <http://kyiv.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=3568&lang=1> (дата звернення: 10.10.2022)

Environmental and economic principles of rational use of recreational lands in the Holiivsky district of Kyiv

Abstract. The main conditions of recreational land use are the presence of natural recreational properties on the land plot and the suitability of the land plot for the organization of a certain direction (or set of directions) of activity. In the conditions of the general imperfection of the institutional and organizational and economic basis for the development of land relations, it is necessary to ecologize the economic relations of recreational land use. The structure of the appropriate mechanism was developed and the directions for improving the institutional basis of environmentalization of economic relations in the system of recreational land use of urban agglomerations were developed in four directions: basic, market, social-informational and normative-legislative, namely in the context of understanding the need to form a perfect system of land ownership relations, as the basics of ensuring socio-ecological and economic development of territories. Land management on a landscape-ecological basis is the basis for the organization of recreational activities, because in modern conditions, the organization of recreational activities, which does not have a scientific landscape-ecological justification, leads to the degradation of natural recreational resources and the deterioration of the ecological state of the land.

Братінова М. В.

фахівець

Інститут землекористування НААН України

м. Київ, Україна

ДЕЯКІ ПРОПОЗИЦІЇ ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ, УПРАВЛІНСЬКИХ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОБЛЕМ ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ФОНДУ

В Україні частка доходів від туризму у валовому національному продукті не перевищує одного відсотка. Незважаючи на очевидну економічну доцільність і гостру соціальну потребу в розвитку рекреаційного комплексу, на сьогодні в Україні немає повного кадастру земель курортного, рекреаційного призначення і не скориговані показники потреб резервних територій для розвитку курортів, рекреації і туризму навіть на найближчу перспективу.

Серед об'єктивних причин, які зумовили спад розвитку курортно-рекреаційних територій, слід назвати такі:

- зниження потреб населення України в курортно і туристично-рекреаційних послугах з 20 до 8 % (через падіння загального життєвого рівня, утворення приватного сектору дачних поселень та садівничих товариств);

- реструктуризацію мережі курортних та туристично-рекреаційних організацій, зменшення їх кількості;

- стагнацію курортного і туристсько-рекреаційного будівництва, дефіцит інвестицій, відсутність пільг в оподаткуванні даного виду послуг, оренди землі, використання енергоресурсів (що широко практикується в ряді країн - Туреччині, Тунісі і навіть - в Казахстані);

- використання частини існуючого фонду не за призначенням (офіси, малі підприємства) у зв'язку з низьким рівнем комфорту в деяких організаціях, збитковість їх експлуатації, неможливість конкурувати на туристичному ринку [1].

Суттєвим фактором для України є втрата курортно-рекреаційного потенціалу у зв'язку з їх радіоактивним забрудненням внаслідок Чорнобильської катастрофи (вилучено з даного виду використання 1,4 млн. га), що вимагає додаткового резервування подібних територій в екологічно чистих районах.

Тому доцільно було б здійснити такі заходи:

1. Розробити і затвердити на національному рівні державний реєстр курортів, що спричинить за собою створення ефективної системи державного управління у сфері курортного природокористування;

2. Розробити екологічну та містобудівну документацію, яка включала б:

- а) територіальну комплексну схему розвитку населеного пункту з планувальними заходами у сфері запобігання екологічних проблем регіону;

- б) Генеральні плани населених пунктів з правилами землекористування та забудови, які передбачають систему обмежень використання території, тобто оптимальне та екологічно безпечне використання територіальних ресурсів, що не допускає скорочення площі курортних зон [2].

3. Організувати оперативну систему збору та отримання інформації про стан навколишнього середовища, куди слід віднести безперервний контроль над екологічним станом природного середовища;

4. Виробити цілісну науковообґрунтовану систему комплексної оцінки становища навколишнього середовища;

5. Створити єдину державну систему комплексного екологічного моніторингу (КЕМ).

6. Розробити економічний механізм, що передбачає раціональне використання природних ресурсів із застосуванням системи платежів за забруднення навколишнього природного середовища та за використання природних ресурсів. В даний час економічна оцінка природних ресурсів не відображають їх дійсної цінності. Сьогоднішні платежі низькі і не стимулюють природоохоронну діяльність [3].

7. Знайти комплексний підхід до переробки відходів, який повинен базуватися на довгостроковому плануванні, що включало б:

а) організацію управління з урахуванням екологічних та економічних аспектів;

б) застосування нових технологій, включаючих систему поділу, сміттєпереробні заводи, електростанції, полігонні поховання;

в) залучення пріоритетних інвестицій.

8. Включити в господарський механізм:

а) планування дорожнього будівництва, орієнтованого на зниження транспортного навантаження на міста-курорти, що слугувало б обмеженням транспортного транзиту;

б) стимулювання заходів, таких як, переведення автотранспорту на газове паливо, використання неетильованого бензину і т. д., які були б спрямовані на зниження негативного впливу автотранспорту на довкілля;

в) отримання фінансових коштів у вигляді спеціальних зборів (податків) з фізичних і юридичних осіб для компенсації збитку, що наноситься повітряному басейну регіону.

9. Вжити заходів щодо підвищення екологічного виховання та освіти населення, які повинні виражатися у відкритості екологічної інформації, участі громадянського суспільства, органів самоврядування та ділових кіл у підготовці, обговоренні, прийнятті й реалізації рішень в області охорони навколишнього середовища і раціонального природокористування.

Необхідно збільшити інвестиції в курортне і туристсько-рекреаційне будівництво, а також надання пільг в оподаткуванні даного виду послуг, оренди землі і використання енергоресурсів для створення можливої і більш швидкої конкуренції України на туристичному ринку.

Для успішного вирішення проблеми охорони земель, поряд із здійсненням конкретних заходів, велике значення має їх комплексна, вартісна оцінка як природного ресурсу [4]. Грошова оцінка землі як комплексного ресурсу природи спонукає до необхідності підвищення рівня обґрунтованості рішень, які приймаються щодо цільового використання земель при формуванні системи регіонального розвитку, врахування їх екологічної і соціально-економічної ролі при визначенні стратегії господарського використання конкретних територій. І, нарешті, грошова оцінка землі є ключовим питанням побудови економічного ринкового механізму ефективного землекористування на основі перетворення її у виробничий капітал, який діє разом з іншими капіталами в ринковому середовищі.

Спеціальних розробок вимагає організація повного кадастру земель курортного, рекреаційного призначення та корекція показників потреб резервних територій для розвитку курортів, рекреації і туризму на перспективу.

Для вирішення всіх цих проблем необхідно визначити науково-обґрунтовані пріоритети забудови в прибережних смугах, функціонального використання та охорони курортно-рекреаційних територій з урахуванням регіональних особливостей. Необхідно визначити комплексну, вартісну оцінку

земель як природного ресурсу, яка веде до підвищення рівня обґрунтованості рішень, які приймаються щодо цільового використання земель при формуванні систем розвитку. З метою оптимізації підвищення рівня наукової обґрунтованості рішень, необхідно проведення повсюдної (по всіх територіях курортно-рекреаційного комплексу) грошової оцінки землі (як кадастрової, так і ринкової). Ця оцінка є ключовим питанням побудови економічного ринкового механізму ефективного землекористування. Виходячи з вищесказаного, можна з упевненістю говорити про необхідність розробки та вдосконалення механізмів державного регулювання та фінансової підтримки курортно-рекреаційної галузі господарства країни [5].

Список використаних джерел

1. Мельниченко С.В., Авдан О.Г. Брендинг у туристичному бізнесі: теоретичні аспекти: монографія. Київ: ВД "ІнЖек", 2012. С. 211-224.
2. Прасул Ю.І. Наукові основи системного картографування регіонів України для потреб туризму (на прикладі Харківської області): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.12 "географічна картографія". Київ, 2004. 20 с.
3. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.
4. Ткаченко Т.І., Мельниченко С.В. Тенденції розвитку світового туризму. "Вісник КНТЕУ". 2004. №6. С. 4-6.
5. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2009. 463 с.

Some proposals for solving environmental, managerial and organizational and economic problems of the lands of the recreational fund

Abstract. Nowadays, there is no complete cadastre of resort and recreational lands, and indicators of the needs of reserve territories for the development of these lands have not been adjusted. To solve all problems, it is necessary to determine science-based priorities for development in the coastal strips, functional use and protection of resort and recreational areas, taking into account regional characteristics. It is necessary to determine a comprehensive, cost assessment of land as a natural resource. Monetary valuation is a key issue in building an economic market mechanism for efficient land use. Therefore, we can confidently speak about the need to develop and improve the mechanisms of state regulation and financial support for the resort and recreational sector of the country's economy.